

Aan de gemeenteraad

Onderwerp	Onderzoek basisbanen door NHL Stenden
Uw kenmerk	
Ons kenmerk	2025-120067
Dienst	Sociaal Domein
Sector	Beleid en Strategie
Contact	14085, Mairis Vaneker
Bijlagen	1
Datum	20 mei 2025

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 11 december 2024 is de opzet van het onderzoek naar basisbanen in de gemeente Leeuwarden met u gedeeld. Wij hebben u tijdens een informerende sessie op 27 maart 2025 toegezegd u over de uitkomsten van het onderzoek naar de basisbanen te informeren. Het onderzoek is uitgevoerd in samenwerking met het lectoraat Mens, Werk en Organisatie van de NHL Stenden, en is inmiddels afgerond. Het onderzoek richtte zich op de effectiviteit en (maatschappelijke) meerwaarde van basisbanen in de gemeente Leeuwarden. Er zijn interviews afgenomen onder de deelnemers aan de basisbaan, werkgevers en jobcoaches onder leiding van mevrouw J. Rietveld, lector Mens, Werk en Organisatie. U ontvangt het rapport als bijlage bij deze brief.

Achtergrond en context

De Leeuwarder basisbaan komt voort uit het coalitieakkoord “Gemeente Leeuwarden 2022-2026” en de Beleidsregels Participatie 2024, waarin het versterken van arbeidsparticipatie voor kwetsbare groepen centraal staat. De pilot beoogt het bieden van zinvolle werkgelegenheid aan inwoners met een langdurende afstand tot de arbeidsmarkt, met als doel hun bestaanszekerheid en de participatie in de samenleving te vergroten. Inmiddels zijn er 16 deelnemers aan de basisbaan aan het werk in de gemeente Leeuwarden. Ondanks bestaande arbeidsmarktmaatregelen blijft er een aanzienlijke groep inwoners langdurig werkloos. De basisbaan wordt gezien als een potentieel effectieve maatregel om deze groep te activeren, hun maatschappelijke betrokkenheid te vergroten en hen te ondersteunen in de overgang naar werk. De basisbanen zijn een pilot, gestart in 2023, eindigend in 2026. In het Beleidskader Participatie benoemen we in de volle breedte hoe we als gemeente participatie van onze inwoners willen bevorderen.¹

¹ Beleidskader Participatie, Gemeente Leeuwarden, 2025.

Een basisbaan is een middel binnen arbeidsmarktbeleid dat gericht is op het bieden van werkgelegenheid aan mensen die anders moeilijk aan een baan kunnen komen. Het doel van dit middel is tweeledig:

1. Inclusiviteit: Het primaire doel van een basisbaan is het bevorderen van een inclusieve arbeidsmarkt. Dit betekent dat iedereen, ongeacht hun achtergrond of vaardigheden, de kans krijgt om deel te nemen aan de arbeidsmarkt.²
2. Maatschappelijk nut: basisbanen zijn vaak gericht op maatschappelijk nuttige taken zoals ondersteuning in de zorg, onderwijs, bibliotheken, sportverenigingen en het onderhoud van de openbare ruimte.³

Deze aanpak weerspiegelt de ambitie van de gemeente Leeuwarden om zowel arbeidsparticipatie als maatschappelijke betrokkenheid te stimuleren, waarbij maatwerk en persoonlijke ontwikkeling centraal staan.

Noordelijke Samenwerking

In Noord-Nederland werken meerdere gemeenten aan een vorm van de basisbaan. Zo werkt de gemeente Groningen toe naar een realisatie van 250 basisbanen. Hier is de basisbaan structureel onderdeel van het arbeidsmarktbeleid en vormt het een belangrijk onderdeel als 'sluitpost' van het instrumentarium. De Hanzehogeschool heeft een onderzoek uitgevoerd naar de basisbanen in Groningen, dat ook is meegenomen in het onderzoek in de gemeente Leeuwarden. In Emmen zijn 50 basisbanen gerealiseerd. We werken in toenemende mate samen om kennis en ervaring uit te wisselen en daar waar mogelijk samenwerkingen aan te gaan. Zo verkennen we gezamenlijk het aanwenden van Europese ESF middelen om de basisbaan gedeeltelijk te kunnen financieren. Ook volgen we landelijke ontwikkelingen, zoals het vervolg op de commissie Borstlap en kennisuitwisseling binnen de G40, op de voet.

Stand van zaken

Na de implementatiefase is het project nu in volle gang. Op dit moment zijn er 16 mensen werkzaam in een basisbaan, waarvan 6 met loonkostensubsidie. Op dit moment worden geen nieuwe deelnemers aan de basisbaan geplaatst, om budgettaire redenen. We zien namelijk dat de loonkosten tijdens de pilot sterk gestegen zijn en er meer begeleiding per deelnemer nodig is dan voorzien.

Vanuit de opgedane ervaringen zijn er verschillende verbeteringen doorgevoerd. Zo worden contracten nu flexibeler ingericht met twee periodes van een half jaar, in plaats van direct een tweejarig contract. Ook wordt onderzocht of centralisatie van de basisbanen bij één partij mogelijk is. De begeleiding wordt geoptimaliseerd met het aanwijzen van één vast aanspreekpunt voor zowel consultatie als jobcoaching. Ook is de voorlichting over financiële aspecten aan de deelnemers aan de basisbaan uitgebreid.

Het project kent een tweeledige aanpak: enerzijds worden deelnemers geplaatst bij werkgevers waar doorstroom naar regulier werk mogelijk is, anderzijds zijn er plaatsingen bij wijkteams die vooral maatschappelijke waarde

² [Basisbaan in Nederland? Een vooronderzoek | Innovatief in Werk](#)

³ [De basisbaan](#)

creëren. Door de positieve ontwikkeling en inbedding van het project, wordt vanuit het onderzoeksrapport aangegeven dat de basisbanen meerwaarde hebben, met hierbij de overweging om de basisbaan op te nemen in het reguliere dienstverleningspakket van de gemeente.

Financiën (uitnutting en prognose)

Voor de uitvoering van basisbanen is over de periode 2023-2026 jaarlijks een budget van € 500.000,- beschikbaar. Het budget basisbanen valt in het taakveld Arbeidsparticipatie en onder het programma Bestaanszekerheid. De bestemming van deze middelen zien op het compenseren van de verloningskosten en (beperkte) monitoringskosten die Caparis maakt. Enige uitzondering hierop zijn de incidentele onderzoekskosten van NHL Stenden geweest ad € 14.000,-, die op het jaar 2024 zijn geboekt. De (inhoudelijke) begeleiding van deelnemers aan de basisbaan is tot heden verricht door jobcoaches en consultants van de gemeente. De gemiddelde omvang van de gemeentelijke begeleiding van deelnemers is 200 uren per jaar per klant geweest.

2023

Het jaar 2023 stond in het teken van voorbereidingen op de uitvoering. Er zijn dat jaar nog geen deelnemers in een basisbaan ingestroomd. Het niet uitgegeven budget 2023 is ten gunste van het rekeningresultaat gekomen, en gemeld in het jaarverslag over dat jaar.

2024

De instroom van deelnemers startte in de tweede helft van dit jaar. Van het budget is € 14.000,- uitgegeven aan het onderzoek van NHL Stenden en € 162.000,- aan kosten van basisbanen. Gelijk aan 2023 is het saldo van de niet bestede middelen ad € 324.000,- ten gunste van het rekeningresultaat 2024 gekomen.

Prognoses 2025 en 2026

De verwachting is dat alle huidige contracten verlengd zullen worden, met het effect dat het volledige beschikbare budget uitgenut zal worden. De kosten van gemeentelijke begeleiding zullen als gevolg van een efficiëncyslag dalen.

De opzet en uitvoering van het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd vanuit het perspectief van de deelnemers, werkgevers en de gemeente. In maart en april 2025 zijn hiervoor 21 interviews met deelnemers en werkgevers afgenomen, evenals focusgroepen met consultants. Om de kwaliteit van het onderzoek te waarborgen, zijn de interviewvragen gebaseerd op een literatuurstudie naar de succes- en faalfactoren van arbeidsbemiddeling voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De dataverzameling is gestopt toen een volledig en gedetailleerd beeld was verkregen en verdere data geen nieuwe informatie meer opleverde (saturatie). Voor de interviews met de deelnemers zijn schriftelijk toestemmingsformulieren door de betrokkenen ondertekend. De gesprekken zijn met toestemming van de respondenten opgenomen en (anoniem) getranscribeerd. De relatief kleine populatie deelnemers vormde een uitdaging in het trekken van conclusies, maar leveren door bovengenoemde 'saturatie' wel valide data op.

De uitkomsten van het onderzoek

De bevindingen benadrukken het potentieel van basisbanen om sociale cohesie, financiële zelfstandigheid en een verbeterde leefomgeving te bevorderen, en onderstrepen de behoefte aan verdere investeringen. De impact op de uitstroom uit de bijstand varieert afhankelijk van de definitie van de basisbaan. Als basisbanen alleen bedoeld zijn voor doorstroom naar regulier werk, is de impact beperkter. Echter, wanneer basisbanen ook als eindbaan kunnen dienen, is de motivatie om uit de bijstand te blijven groot, vooral door de extra financiële ruimte en het versterken van de onafhankelijkheid van individuen.

Vervolg

Het college implementeert gedurende de looptijd van de pilot actief de conclusies uit het onderzoek en gaat over tot:

- het opstellen van scherpere profielen;
- het intensiveren van de samenwerking tussen partijen;
- het regelmatig organiseren van feedbacksessies.

Het college nodigt u de komende periode uit voor een informatieve bijeenkomst waarin u dichterbij de praktijk wordt gebracht. Hier zullen jobcoaches, de deelnemers aan de basisbaan en werkgevers vertellen over hun praktijkervaringen. In december 2025 informeert het college u opnieuw over de voortgang van de basisbanen en de doorgevoerde aanpassingen op basis van dit onderzoek.

Wij verwachten u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Leeuwarden,

burgemeester.

secretaris.